

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.4.11
KOM(2011) 175 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos įgyvendinimo nuo 2007 m.

{SEK(2011) 430 galutinis}

TURINYS

1.	ĮŽANGA	3
2.	PAGRINDINIAI FAKTAI.....	4
3.	TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI VALSTYBĖSE NARĖSE NUO 2007 M. BALANDŽIO 1 D.....	5
4.	EUROPOS AREŠTO ORDERIS IR ĮTARIAMŲJŲ AR KALTINAMŲJŲ PROCESINIŲ TEISIŲ STIPRINIMAS BAUDŽIAMAJAME PROCESSE.....	5
5.	PROPORCINGUMO KLAUSIMAS.....	7
6.	BŪSIMI VEIKSMAI	8
	1 PRIEDAS. Su Europos arešto orderiu susiję statistiniai duomenys.....	11

1. IŽANGA

Praėjo daugiau ne septyneri metai nuo 2004 m. sausio 1 d., kai pradėjo veikti 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio (toliau – EAO) ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos¹ (toliau – pagrindų sprendimas). Pagal 2005–2009 m. statistinius duomenis² (žr. 1 priedą) išduota 54 689 EAO ir 11 630 EAO įvykdyta. Tuo laikotarpiu 51–62 proc. prašomų perduoti asmenų per 14–17 dienų sutiko dėl perdavimo. Vidutinė nesutikusių asmenų perdavimo trukmė buvo 48 dienos. Tokia padėtis yra labai teigiama, palyginti su padėtimi iki EAO įvedimo, kai prašomų perduoti asmenų ekstradicijos procedūra vidutiniškai trukdavo vienerius metus, be to sukūrus veiksmingesnę priemonę, kuria užtikrinama, kad atviromis sienomis nesinaudotų teisingumo išvengti siekiantys asmenys, neabejotinai sustiprintas laisvas asmenų judėjimas ES.

Vis dėlto, iš paskutinių septynerių metų rezultatų matyti, kad EAO sistema sėkmingai veikia, nors ji toli gražu netobula. Valstybės narės, Europos ir nacionalinių parlamentų nariai, pilietinės visuomenės grupės ir pavieniai asmenys išreiškė susirūpinimą dėl EAO veikimo, visų pirma jo poveikio pagrindinėms teisėms. Be to, yra Tarybos pagrindų sprendimo įgyvendinimo kai kuriose valstybėse narėse trūkumų.

Nuo 2009 m. gruodžio mėn. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir atsižvelgiant į teisiškai privalomą Pagrindinių teisių chartijos pobūdį, Lisabonos sutarties nuostatos, kuriomis reglamentuojamos policijos ir teismo bendradarbiavimo teisėkūros priemonės, pakeitė ir EAO taikymo aplinkybes. Pagal Sutartį, kai iš dalies keičiamas prieš Lisabonos sutartį priimtas dokumentas, pavyzdžiui, Tarybos pagrindų sprendimas, šis iš dalies pakeistas dokumentas patenka į Komisijos kompetencijos pradėti pažeidimo procedūrą ir Europos Teisingumo Teismo jurisdikcijos sritį. Bet kuriuo atveju ši kompetencija įsigalios po 2014 m. gruodžio 1 d., pasibaigus Sutartyje nustatytam pereinamajam laikotarpiui. Be to, siekiant iš dalies pakeisti Tarybos pagrindų sprendimą, reikės taikyti naujas Lisabonos sutartimi nustatytas šios srities teisėkūros priemonių priėmimo taisykles. Šios taisyklės tai, be kita ko – Europos Parlamento ir Tarybos bendro sprendimo procedūra ir valstybių narių galimybė nedalyvauti įgyvendinant priemonę³.

Dar vienas svarbus Lisabonos sutarties pakeitimas – pagal ją ES pagrindinių teisių chartija⁴ tapo teisiškai privaloma⁵. Be to, ES kaip vienas subjektas pasirašys Europos žmogaus teisių konvenciją⁶. Neseniai Komisija priėmė strategiją, kuria siekiama užtikrinti pagarbą ES pagrindinių teisių chartijai⁷, ir šiuo požiūriu remsis įgyvendindama visas naujas ir esamas teisėkūros ir ne teisėkūros iniciatyvas

---

¹ OL L 190, 2002 7 18, p. 1.

² Tarybos dok. Nr. 9005/5/06 COPEN 52; 11371/5/07 COPEN 106; 10330/2/08 COPEN 116; 9743/4/09 COPEN 87; 7551/7/10 COPEN 64.

³ Pagal Lisabonos sutarties 21 ir 22 protokolą Jungtinė Karalystė, Airija ir Danija nedalyvauja įgyvendinant teisingumo ir vidaus reikalų srities priemones. Jungtinė Karalystė ir Airija turi galimybę nuspręsti įgyvendinti priemonę.

⁴ OL C 364, 2000 12 18, p. 1.

⁵ Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 1 dalis.

⁶ Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 3 dalis.

⁷ COM(2010) 573 galutinis. 2010 m. spalio 19 d.

(įskaitant EAO), taip pat valstybės narės tuo remsis įgyvendindamos ar taikydamos Tarybos pagrindų sprendimą.

2. PAGRINDINIAI FAKTAI

Ši trečia ataskaita ir pridedamas tarnybų darbinis dokumentas parengti remiantis įvairiais šaltiniais: ankstesnėmis 2006 m.⁸ ir 2007 m.⁹ Komisijos ataskaitomis pagal Tarybos pagrindų sprendimo 34 straipsnį, galutine ataskaita ir Europos Sąjungos Tarybos ketvirtojo tarpusavio vertinimo etapo rekomendacijomis (toliau – Tarybos rekomendacijos)¹⁰, kurias Taryba priėmė 2010 m. birželio mėn.¹¹, 2009 m. lapkričio 5 d. ekspertų susitikimo rezultatais, valstybių narių pateiktais atsakymais į 2009 m. birželio 30 d. ir 2010 m. birželio 25 d. Komisijos prašymus pateikti atnaujintą informaciją ir, tinkamais atvejais, teismų praktika. Valstybės narės pateikė įvairaus turinio ir kokybės informaciją, todėl buvo dar sunkiau atlikti išsamią analizę ir palyginti visas valstybes nares¹².

Pridedamame tarnybų darbiniam dokumente pateikiama daug informacijos apie dabartinę EAO padėtį. Tai turėtų būti apskritai naudinga specialistams ir valstybėms narėms imantis tolesnių veiksmų po paskutinio tarpusavio vertinimo etapo iki 2011 m. birželio mėn. pabaigos, kaip sutarė Taryba¹³. Tarnybų darbinio dokumento I dalyje pateikiama trumpa aprašomoji valstybių narių, nuo 2007 m. priėmusių iš dalies keičiančius teisės aktus, analizė. II dalyje apžvelgiama dabartinė valstybių narių padėtis įgyvendinant Tarybos rekomendacijas. III dalyje pateikiama išsami informacija apie įvairias ES teisėkūros priemones, kuriomis iš dalies keičiamas arba papildomas Tarybos pagrindų sprendimas dėl EAO. IV ir V dalyse pateikta aktualios informacijos atitinkamai apie EAO ir Šengeno informacinę sistemą bei Eurojustą. VI dalyje nurodyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai, susiję su Tarybos pagrindų sprendimu dėl EAO. VII pateikiamos nuorodos į atskiras Tarybos atliktas valstybių narių vertinimo ataskaitas, o VIII pateikiamos lentelės su šia informacija apie kiekvieną valstybę narę:

- atskirose Tarybos vertinimo ataskaitose pateiktos rekomendacijos ir valstybių narių atsakymai, jei pateikti; bendra informacija apie Tarybos pagrindų sprendimo taikymą kiekvienoje valstybėje narėje, darant nuorodą į Tarybos rekomendacijose iškeltus klausimus;
- 2007 m. Komisijos įgyvendinimo ataskaitoje pateiktos pastabos ir valstybių narių atsakymai, jei pateikti.

IX dalyje pateikta papildomų statistinių grafinių duomenų.

---

⁸ 2005 m. vasario 23 d. COM(2005) 63 ir SEC(2005) 267, pataisyta 2006 m. sausio 24 d. COM(2006) 8 ir SEC(2006) 79.

⁹ 2007 m. liepos 12 d. COM(2007) 407 ir SEC(2007) 979.

¹⁰ Tarybos dok. Nr. 8302/4/09 COPEN 68; 7361/10 COPEN 59; 8465/2/10 COPEN 95.

¹¹ Tarybos dok. Nr. 10630/1/10 Presses 161 p. 33.

¹² Pateikusi 2009 ir 2010 m. prašymus pateikti informaciją, Komisija gavo labai nedaug arba negavo jokios informacijos iš Kipro, Maltos ar Jungtinės Karalystės.

¹³ Tarybos dok. Nr. 10630/1/10 Presse 161 p.33 ir 8302/4/09 COPEN 68 p. 23, 20 rekomendacija.

3. TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI VALSTYBĖSE NARĖSE NUO 2007 M. BALANDŽIO 1 D.

Iš valstybių narių atsakymų, kuriuos Komisija gavo į prašymus pateikti informaciją, matyti, kad keturiolika valstybių narių (AT, BG, CZ¹⁴, EE, FR, HU, IE, LV, LT, PL, PT, RO, SK ir SI) iš dalies pakeitė įgyvendinimo teisės aktus. Komisija pripažįsta ir teigiamai vertina tai, kad daugumoje pakeitimų atsižvelgta į Tarybos ir Komisijos rekomendacijas. Viena valstybė narė (LU) 2010 m. iš dalies pakeitė perkeliančio teisės akto vieną straipsnį, o teisės akto, kuriame atsižvelgiama į nemažai rekomendacijų, pasiūlymas šiuo metu svarstomas parlamente. Kaip matyti iš tarnybų darbinio dokumento VIII dalyje pateiktų lentelių, skirtingose valstybėse narėse labai skiriasi pakeitimų mastas, o teisės aktuose atsižvelgta ne į visas rekomendacijas.

Dvylika valstybių narių (BE, CY¹⁵, DK, DE, EL, ES, FI, IT, MT, NL, SE, UK) nepadarė atitinkamų teisės aktų pakeitimų, nors Taryba ir Komisija tai rekomendavo ankstesnėse ataskaitose. Dar labiau apgailestautina, kad to nepadarė valstybės narės, kurios 2007 m. Komisijos ataskaitoje buvo aiškiai nurodytos, kaip turinčios stengtis visiškai laikytis pagrindų sprendimo (CY, DK, IT, MT, NL, UK).

Prie šios ataskaitos pridedamo tarnybų darbinio dokumento I dalyje pateikta trumpa aprašomoji pakeitimų valstybėse narėse, kuriose priimti nauji teisės aktai, analizė. Visų valstybių bendra padėtis išsamiai pristatyta tarnybų darbinio dokumento VIII dalyje pateiktose lentelėse.

Dėl kai kurių rekomendacijų reikėjo imtis praktinių, o ne teisėkūros priemonių, ir Komisija teigiamai vertina valstybių narių veiksmus paprastinant EAO sistemas, rengiant mokymus, teikiant informaciją ir steigiant informacijos centrus. Tačiau nuoseklus EAO taikymas ir tarpusavio pasitikėjimas, kuris būtinas, kad EAO veiktų, labai priklauso nuo to, ar EAO įgyvendinamas laikantis Tarybos pagrindų sprendimo. Esami perkėlimo trūkumai kiekvienoje valstybėje narėje pateikti prieinama forma prie šios ataskaitos pridedamame tarnybų darbiname dokumente. Komisija tikisi, kad taip valstybės narės turės priemonę, padedančią užtikrinti, kad jų teisės aktai, kuriais įgyvendinamas EAO, atitiktų Tarybos pagrindų sprendimą.

4. EUROPOS AREŠTO ORDERIS IR ĮTARIAMŲJŲ AR KALTINAMŲJŲ PROCESINIŲ TEISIŲ STIPRINIMAS BAUDŽIAMAJAME PROCESĖ

Komisija pripažįsta, kad EAO yra sėkmingai praktiškai veikianti tarpusavio pripažinimo priemonė, tačiau taip pat suvokia tebesančius EAO trūkumus, visų pirma susijusius su įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu. Komisijai pateikta Europos ir nacionalinių parlamentų narių, advokatų, piliečių ir pilietinės visuomenės grupių nuomonių, kuriose nurodyta įvairių su EAO veikimu susijusių problemų: neužtikrinama teisė į teisinį atstovavimą išduodančioje valstybėje per perdavimo procesą vykdančiojoje valstybėje; sulaikymo sąlygos kai kuriose valstybėse narėse kartu su tam tikrais atvejais ilgu perduotų asmenų kardomojo kalinimo laikotarpiu ir nevienodai išduodančiųjų valstybių taikomu proporcingumo patikrinimu, kurie lemia

¹⁴ CZ šiuo metu rengia papildomus teisės aktų pakeitimus.

¹⁵ Pagal paskutinę iš Kipro gautą informaciją 2009 m. rugsėjo mėn. – pateiktas naujo teisės akto pasiūlymas.

tai, kad pateikiami perdavimo prašymai dėl palyginti smulkių pažeidimų, kuriuos vykdančioji valstybė turi vykdyti neatlikdama proporcingumo patikrinimo.

Atsižvelgiant į iškeltus klausimus, susijusius su EAO veikimu, atrodytų, kad nors visų valstybių narių teisei ir baudžiamosioms procedūroms galioja Europos Žmogaus Teisių Teismo standartai, vis dėlto dažnai kyla abejonių, ar visoje ES taikomi panašūs standartai. Asmuo gali kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą, siekdamas apginti savo teises, nustatytas Europos žmogaus teisių konvencijoje, tačiau tai galima padaryti tik, kai padaromas įtariamasis pažeidimas ir visos nacionalinės teisinės priemonės išnaudotos. Tai nėra veiksmingas būdas užtikrinti, kad Konvenciją pasirašiusios šalys laikytųsi jos standartų. Į tokią padėtį Komisija atsižvelgė įgyvendindama veiksmų planą¹⁶, skirtą įtariamųjų ar kaltinamųjų baudžiamajame procese procesinėms teisėms stiprinti. 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos priimto veiksmų plano 10 konstatuojamojoje dalyje pripažįstama, kad „didelė pažanga padaryta teismo ir policijos bendradarbiavimo dėl priemonių, kurios sudaro palankesnes sąlygas teisminei persekiojimui, srityje. Atėjo laikas imtis veiksmų siekiant gerinti šių priemonių ir asmens procesinių teisių apsaugos pusiausvyrą.“ Numatant galimybę į veiksmų planą įtraukti kitas teises, jame nustatytos šios šešios prioritetinės priemonės:

- teisė į vertimą žodžiu ir raštu;
- teisė į informaciją apie teises (pranešimas apie teises);
- ikiteisminė teisinė konsultacija ir teisinė pagalba teismo nagrinėjimo metu;
- sulaikyto asmens teisė susisiekti su šeimos nariais, darbdaviais ir konsulinėmis įstaigomis;
- pažeidžiamų įtariamųjų apsauga;
- žaliaji knyga dėl kardomojo kalinimo.

Pirmą priemonę – Direktyvą dėl teisės į vertimą žodžiu ir raštu baudžiamajame procese Europos Parlamentas ir Taryba priėmė 2010 m. spalio mėn.¹⁷ Antra priemonė¹⁸ šiuo metu svarstoma Europos Parlamente ir Taryboje, ir Komisija rengia likusias priemones. Kiek tai susiję su teise į teisinę pagalbą, bus išnagrinėtas perduoti prašomų asmenų atstovavimo per perdavimo procesą klausimas tiek vykdančiojoje, tiek išduodančiojoje valstybėje. Pasiūlytose direktyvose įtraukti straipsniai, pagal kuriuos direktyvose nustatytos teisės aiškiai taikomos EAO bylose. Direktyvoje dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese taip pat siūlomas specialiai EAO byloms skirtas pranešimo apie teises pavyzdys.

Įvairiuose Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimuose išryškinti kai kurių kalėjimų trūkumai ES¹⁹. Teismas nustatė, kad nepriimtinos sulaikymo sąlygos (nuo

---

¹⁶ 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos rezoliucija. OL C 295, 2009 12 4, p. 1.

¹⁷ Direktyva 2010/64/ES, OL L 280, 2010 10 26.

¹⁸ COM(2010) 392 galutinis, 2010 7 20.

¹⁹ Žr., be kita ko, sprendimus *Peers prieš Graikiją* (2001 m. balandžio 19 d.), *Salejmanovic prieš Italiją* (2009 m. liepos 16 d.), *Orchowski prieš Lenkiją* (2010 m. sausio 22 d.).

tam tikro minimalaus netinkamumo lygio) yra Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsnio pažeidimas, net jei nėra įrodymų, kad buvo ketinama pažeminti ar sumenkinti sulaikytąjį. Akivaizdu, kad pagal Tarybos pagrindų sprendimą dėl EAO (kurio 1 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės turi gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus, įskaitant Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsnį) neleidžiama perduoti, jeigu vykdančioji teisminė institucija, atsižvelgdama į visas bylos aplinkybes, yra įsitikinusi, kad tokiu perdavimu dėl nepriimtinių sulaikymo sąlygų būtų pažeistos prašomo perduoti asmens pagrindinės teisės.

Dar vienas su EAO bylomis susijęs klausimas tas, kad ES piliečiams, kurie negyvena valstybėje narėje, kurioje jie įtariamai padarę nusikalstamą veiką, dažnai taikomas kardomasis kalinimas, pirmiausia dėl visuomeninių ryšių trūkumo ir pabėgimo rizikos. 2009 m. spalio 23 d. Taryba priėmė Tarybos pamatinį sprendimą 2009/829/TVR²⁰ dėl tarpusavio pripažinimo principo taikymo sprendimams dėl kardomųjų priemonių Europos Sąjungos valstybėse narėse kaip alternatyvos kardomajam kalinimui²¹. Šiame Tarybos pamatiniame sprendime nustatyta galimybė perkelti su laisvės atėmimo bausme nesusijusias priežiūros priemones iš valstybės narės, kurioje nuolat joje negyvenantis asmuo įtariamai padaręs nusikalstamą veiką, į valstybę narę, kurios gyventojas tas asmuo yra. Taip bus užtikrinta, kad įtariamam asmeniui bus taikoma priežiūros priemonė jam įprastoje aplinkoje laukiant bylos nagrinėjimo kitoje valstybėje narėje.

5. PROPORCINGUMO KLAUSIMAS

Pasitikėjimą dėl EAO taikymo silpnina tai, kad EAO nuolatos išduodamas asmenims, kurie dažnai ieškomi dėl labai smulkių pažeidimų, perduoti. Atsižvelgiant į tai, iš Taryboje vykusių diskusijų po valstybių narių vertinimo išvadų²² paskelbimo matyti, kad valstybės narės apskritai sutaria, kad reikia atlikti proporcingumo patikrinimą, kad EAO nebūtų išduodamas dėl pažeidimų kurie, nors ir patenka į Tarybos pagrindų sprendimo 2 straipsnio 1 dalies²³ taikymo sritį, tačiau nėra pakankamai sunkūs, kad būtų galima pateisinti priemones ir bendradarbiavimą, kurio reikia, kad būtų įvykdytas EAO. Prieš išduodant EAO reikėtų atsižvelgti į kelis aspektus, kaip antai pažeidimo sunkumas, bausmės trukmė, alternatyvios procedūros, reikalaujančios mažiau sąnaudų ir iš ieškomo asmens, ir vykdančiosios institucijos, taip pat EAO vykdymo sąnaudų ir naudos analizė. Prašomų asmenų laisvė neproporcingai varžoma, kai EAO išduodami bylose, kuriose (kardomasis) kalinimas paprastai būtų netinkama priemonė. Be to, dėl didelio tokių prašymų skaičiaus vykdančiosios valstybės narės gali patirti daug sąnaudų. Gali atsitikti ir taip, kad vykdančiosios teisminės institucijos (priešingai nei išduodančiosios institucijos) gali norėti taikyti proporcingumo patikrinimą ir tokiu būdu nustatyti atsisakymo

---

²⁰ OL L 294, 2009 11 11, p. 20.

²¹ Įgyvendinimo data – 2012 m. gruodžio 1d.

²² Tarybos dok. Nr. 8302/4/09 COPEN 68; 7361/10 COPEN 59; 8465/2/10 COPEN 95; 10630/1/10 Presses 161 p. 33.

²³ Pagal 2 straipsnio 1 dalį „Europos arešto orderis gali būti išduotas už veiką, baustina pagal išduodančios valstybės narės teisę laisvės atėmimo bausme arba įkalinimu, kurio ilgiausias terminas – bent 12 mėnesių, arba, kai bausmė arba sprendimas dėl įkalinimo jau yra priimtas, – bent keturi mėnesiai.“

pagrindą, kuris neatitinka Tarybos pagrindų sprendimo arba abipusio pripažinimo principo, kuriuo grįsta priemonė.

Atsižvelgdama į ketvirtojo tarpusavio vertinimo etapo galutinėje ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, Taryba į EAO vadovą įtraukė su proporcingumu susijusį pakeitimą²⁴. Taryba ataskaitą priėmė 2010 m. birželio mėn.²⁵ Dabar iš dalies pakeistame vadove nurodyti veiksniai, kuriuos reikia įvertinti išduodant EAO, ir galimos alternatyvos, kurias reikia apsvarstyti prieš išduodant EAO²⁶. Jei valstybės narės laikysis šio vadovo, jis bus didesnio darnumo taikant proporcingumo patikrinimą pagrindas. Komisija remia šį požiūrį ir ragina valstybės nares imtis tinkamų veiksmų ir užtikrinti, kad specialistai iš dalies pakeistą vadovą (kartu su atitinkamomis nacionalinių įstatymų nuostatomis, jei yra) naudotų kaip proporcingumo patikrinimo taikymo gaires.

Komisija mano, kad atsižvelgiant į bendrą Tarybos sutarimą dėl proporcingumo patikrinimo naudos ir į mažesnę pasitikėjimą EAO sistema, kai proporcingumas netikrinamas, visos valstybės narės turi atlikti proporcingumo patikrinimą, įskaitant valstybes, kuriose baudžiamasis persekiojimas privalomas. Valstybės narės gali pasinaudoti Tarybos pagrindų sprendimu, kai mano, kad asmuo turėtų būti jų teritorijoje, tam kad jį būtų galima patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba jam vykdyti laisvės atėmimo bausmę. Sutartame vadove pateikiamos vienodo šios priemonės taikymo gairės. Tarybos pagrindų sprendimo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Europos arešto orderis gali būti išduotas už veika...“. Vadove nagrinėjami klausimai (įskaitant proporcingumo patikrinimą) yra svarstomi ir dėl jų sutariama atsižvelgiant į šią nuožiūros laisvę. Siekiant užtikrinti tarpusavio pasitikėjimą, kuris būtinas, kad EAO nuolatos veiktų, visų valstybių narių teisminės institucijos turi laikytis susitarimų, priimtų atsižvelgiant į šią nuožiūros laisvę.

6. BŪSIMI VEIKSMAI

Ši ataskaita suteikia galimybę įvertinti, kaip įgyvendinamas ir veikia EAO, kuriuo sukuriama veiksminga ir rezultatyvi, atvirų sienų Europai reikalinga perdavimo sistema. Iš ataskaitai parengti surinktos informacijos matyti, kad EAO yra labai veiksminga priemonė valstybėms narėms kovojant su nusikalstamumu, tačiau yra tobulintinų su Tarybos pagrindų sprendimo perkėlimu ir taikymu susijusių dalykų. EAO sistemoje daugiausia dėmesio turi būti skiriama pagrindinių teisių apsaugai. Reikia imtis veiksmų šiose srityse:

- **Perkėlimas.** Valstybės narės, prireikus, turėtų imtis teisėkūros priemonių tose srityse (išsamiai aprašytose tarnybų darbinio dokumento VIII dalyje pateiktoje lentelėje), kuriose įgyvendinimo teisės aktai neatitinka Tarybos pagrindų sprendimo dėl EAO.
- **Pagrindinės teisės.** Reikia priimti ir įgyvendinti veiksmų plane dėl įtariamųjų ir kaltinamųjų procesinių teisių nustatytas priemonės, siekiant užtikrinti pagrindinių teisių ir laisvių apsaugą ir pagerinti tarpusavio pasitikėjimą, kuris būtinas, kad

²⁴ Tarybos dok. Nr. 8436/2/10 COPEN, p. 3.

²⁵ Tarybos dok. 10630/1/10 PRESSE 161.

²⁶ Tarybos dok. Nr. 8302/4/09 COPEN 68 p. 15; 7361/10 COPEN 59 p. 4; 8436/2/10 COPEN p. 3.

tarpusavio pripažinimo priemonės, kaip antai Tarybos pagrindų sprendimas dėl EAO, nuolatos veiktų.

- **Proporcingumas.** Teisminės institucijos turėtų naudotis EAO sistema, tik kai prašymas perduoti asmenį yra proporcingas atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, ir visose valstybėse turėtų vienodai taikyti proporcingumo patikrinimą. Valstybės narės turi imtis teigiamų veiksmų ir užtikrinti, kad specialistai iš dalies pakeistą vadovą (kartu su atitinkamomis nacionalinių įstatymų nuostatomis, jei yra) naudotų kaip proporcingumo patikrinimo taikymo gaires.
- **Mokymas.** Komisijos komunikatas dėl Europos teisėjų mokymo, kurį numatoma paskelbti 2011 m. rugsėjo mėn., bus skirtas poreikiui rengti konkrečius teisminių institucijų ir teisės specialistų mokymus EAO ir naujų įtariamųjų bei kaltinamųjų procesinių teisių stiprinimo priemonių įgyvendinimo srityje. Būtina mokyti teismines institucijas, siekiant užtikrinti nuoseklumą tokiose srityse, kaip proporcingumo patikrinimo taikymas visose valstybėse narėse. Komisija pažymi, kad 2011 m. pradės veikti nauja Europos teismo tinklo svetainė, kuri bus naudinga priemonė siekiant suteikti galimybę teisminėms institucijoms gauti tinkamą informaciją apie EAO.
- **Papildomų priemonių įgyvendinimas.** Nuo 2004 m. daug pasiekta nustatant problemas ir gerinant EAO sistemą. Priimti keturi Tarybos pagrindų sprendimai (išsamiai pristatyti tarnybų darbinio dokumento III dalyje), turintys poveikio EAO veikimui. Šiomis priemonėmis sprendžiami tokie klausimai kaip bausmių perkėlimas, sprendimai *in absentia*, jurisdikcijos kolizijos ir teisminės priežiūros orderio pripažinimas. Praktinis EAO veikimas dar labiau pagerės, jei valstybės narės artimiausiu metu skubiai įgyvendins šias priemones.
- **Statistika.** Turime kelerių metų statistinius duomenis, gautus iš atsakymų į 2005 m. balandžio mėn. Tarybos bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupės parengtą klausimyną²⁷. Šiuo metu surinkti ir paskelbti 2005–2009 m. atsakymai į klausimyną²⁸ (žr. šios ataskaitos I priedą ir tarnybų darbinio dokumento IX dalį). Tačiau yra didelių su analizei skirtais statistiniais duomenimis susijusių trūkumų. Taip yra dėl įvairių priežasčių. Ne visos valstybės narės sistemingai teikė duomenis ir ne visos valstybės narės naudoja vienoda statistine priemone. Be to, atsakymuose į Tarybos metinį klausimyną galima rasti skirtingo aiškinimo atvejų. Taip pat yra duomenų, kad Eurojustui ne visada pranešama apie Tarybos pagrindų sprendime nustatytų terminų pažeidimus, nors toks įpareigojimas nustatytas 17 straipsnyje (žr. tarnybų darbinio dokumento V dalį). Komisija ragina valstybes nares laikytis įpareigojimo pranešti. Būtina turėti visapusiškus statistinius duomenis, kad būtų galima tinkamai įvertinti EAO privalumus ir trūkumus. Valstybės narės turi teikti išsamius statistinius duomenis, ypač tos, kurios iki šiol to nedarė. Komisija visapusiškai stengsis šalinti klausimyno dėl EAO statistinių duomenų trūkumus ir išnagrinės, kaip geriau rinkti statistinius duomenis.

---

²⁷ Tarybos dok. 8111/05 COPEN 75.

²⁸ Tarybos dok. Nr. 9005/5/06 COPEN 52; 11371/5/07 COPEN 106; 10330/2/08 COPEN 116; 9743/4/09 COPEN 87; 7551/7/10 COPEN 64.

Komisija pripažįsta, kad EAO taikomas sėkmingai, nors ir esama trūkumų, ir teigiamai vertina šiuo metu dedamas pastangas gerinti sistemą. EAO yra naujoviška ir dinamiška priemonė. Nuo jo įsigaliojimo 2004 m. teisminės institucijos turi prieinamą ir veiksmingą priemonę, kuria gali užtikrinti, kad nesvarbu kur Europos Sąjungoje besislapstantys kaltininkai neišvengtų teisingumo. Tačiau reikia nuolatos atidžiai stebėti, kaip EAO veikia. Komisija, turėdama omenyje šioje ataskaitoje aptartus klausimus, toliau stebės, kaip ši priemonė veikia, ir, atsižvelgdama į tolesnę patirtį ir naujas aplinkybes pagal Lisabonos sutartį, apsvarstys visas galimybes, įskaitant teisės aktus.

1 PRIEDAS. SU EUROPOS AREŠTO ORDERIU SUSIJĘ STATISTINIAI DUOMENYS

(pagal COPEN 52 REV 59005/5/06, COPEN 106 REV 511371/5/07, COPEN 116 REV 210330/2/08, COPEN 87 REV 49734/4/09 ir COPEN 64 REV 47551/7/10 pateiktus duomenis)

Vidutinė perdavimo procedūrų trukmė

Kai asmuo sutiko būti perduotas, vidutinė perdavimo trukmė (laikas nuo sulaikymo iki sprendimo perduoti ieškomą asmenį) buvo:

2005 m.: 14,7 dienos. **2006 m.:** 14,2 dienos. **2007 m.:** 17,1 dienos. **2008 m.:** 16,5 dienos.
2009 m.: 16 dienų.

Kai asmuo nesutiko būti perduotas, vidutinė perdavimo trukmė (laikas nuo sulaikymo iki sprendimo perduoti ieškomą asmenį) buvo:

2005 m.: 47,2 dienos. **2006 m.:** 51 diena. **2007 m.:** 42,8 dienos. **2008 m.:** 51,7 dienos.
2009 m.: 48,6 dienos.

Atveju, kai asmuo sutiko būti perduotas, procentas

Perduotų asmenų, kurie sutiko būti perduoti, procentas:

2005 m.: 51 %. **2006 m.:** 53 %. **2007 m.:** 55 %. **2008 m.:** 62%. **2009 m.:** 54 %.

Europos arešto orderiai valstybėse narėse. 2005–2009 m. išduotų Europos arešto orderių skaičius („išduota“) ir Europos arešto orderių, kai ieškomas asmuo veiksmingai perduotas, skaičius („įvykdyta“)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IŠ VIS O
<i>2005 m. išduota</i>			4	64		38	38	519	1914	29	121	44	44	500	42	42	1	373	975	1448	200		81	56	86	144	131	689 4
<i>2005 m. įvykdyta</i>			0	19		10	12	54	162	6	57	3	10	69	24	23	0	30	73	112	38		10	14	37	10	63	836
<i>2006 m. išduota</i>			168	52		42	53	450	1552	43		20	65	538	35	115	4	325	391	2421	102		67	111	69	137	129	688 9
<i>2006 m. įvykdyta</i>			125	19		15	4	62	237	20		2	14	57	22	55	3	47	67	235	52		14	23	37	27	86	122 3
<i>2007 m. išduota</i>			435		1785	31	83	588	1028	35		20	97	316	44	373	3	403	495	3473	117	856	54	208	84	170	185	108 83
<i>2007 m. įvykdyta</i>			66		506	14	16	59	345	14		4	16	60	15	84	1	17	47	434	45	235	8	71	43	22	99	222 1
<i>2008 m. išduota</i>			494	52	2149	46	119	623	1184	40		16	140	348	40	975	2		461	4829		2000	39	342	107	190		141 96
<i>2008 m. įvykdyta</i>			141	26	624	22	10	93	400	13		3	22	68	22	205	1		28	617		448	11	81	44	40		291 9
<i>2009 m. išduota</i>	508		439	96	2433	46	116	489	1240	33		17	171	354	46	1038	7	530	292	4844	104	1900	27	485	129	263	220	158 27
<i>2009 m. įvykdyta</i>	73		67	51	777	21	19	99	420	16		3	40	84	26	149	2	0	37	1367	63	877	6	79	47	28	80	443 1